

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Трг Николе Пашића 13
11000 БЕОГРАД

-Посланичке групе и самостални народни посланици-

Предмет: Иницијатива за подношење амандмана на Предлог закона о изменама Закона о референдуму и народној иницијативи

Поштовани народни посланици,

На званичној веб презентацији Народне скупштине, у рубрици *"Закони у процедури"* објављен је Предлог закона о изменама Закона о референдуму и народној иницијативи који је Влада Републике Србије утврдила, према подацима из наведене рубрике, 8. децембра ове године¹. Имајући у виду да према јавно доступним подацима наведени Предлог уврштен у дневни ред Тринаесте седнице Другог редовног заседања Народне скупштине у 2021. години, која је заказана за петак, 10. децембар ове године, са почетком у 10 часова², користимо ову прилику да уважене народне посланике позовемо да, ради остваривања сврхе доношења тог закона, поднесу следећи амандман:

АМАНДМАН

У Закону о изменама Закона о референдуму и народној иницијативи члан 1. мења се и гласи:

"Члан 1.

Члан 7. брише се."

Образложење

Плаћање накнаде за оверу потписа, коју садржи тренутно важеће решење Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник Републике Србије”, број 111/21) обесхрабрује коришћење уставних права грађана. Међутим, ни актуелни предлог за измену и допуну Закона, који је поднела Влада Србије не би решио тај проблем. Наиме, и сама обавеза овере потписа има сличан утицај на остваривање права грађана на народну иницијативу.

Због тога и решење које садржи Предлог може да створи потенцијалне проблеме. Упркос брисању обавезе плаћања трошкова овере, у правном систему ће остати да постоји обавеза овере потписа, која ће се у случају његовог усвајања вршити у општинској управи. То може довести до тога да потписи или неће моћи да се прикупљају на јавним местима (иако је другим одредбама Закона о референдуму и народној иницијативи, у члану 62, предвиђена таква могућност), јер у том случају потписи не би могли да буду оверени, или да ће општински оверитељи морати да дежурају на месту где се прикупљају потписи. Претпостављамо да би тако нешто било могуће, пошто се у Закону о оверавању потписа, рукописа и преписа ("Службени

¹ <http://www.parlament.gov.rs/akti/zakoni-u-proceduri/zakoni-u-proceduri.1037.html>

² http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/doc/kalendar/2021/06-2_531-21_saziv.pdf

гласник Републике Србије", бр. 93/2014, 22/2015 и 87/2018) предвиђа сходна примена правила која се примењују на јавне бележнике и на случајеве када се овера врши у општинским управама. Чланом 3. ст. 2. истог закона прописано је да се „Потпис и рукопис могу оверити изван јавнобележничке канцеларије ако је подносиоцу исправе због старости или болести тешко да приступи у јавнобележничку канцеларију, ако је то корисно због већег броја подносилаца исправа чији се потписи оверавају поводом истог догађаја или ако за то постоје други оправдани разлози.“ Претпостављамо да треће решење (да се потписи носе на оверу без присуства потписника) није могуће, јер би у супротном сама овера изгубила смисао.

Уколико је решење према којем би на местима где се потписи прикупљају дежурала службена лица из општинских управа у складу са актуелним прописима, поставља се питање да ли оно са собом повлачи такође додатне трошкове за излазак на терен (као што се, на пример, наплаћује излазак матичара за венчања која се одвијају ван просторија локалне самоуправе). Чак и да се ти трошкови не наплаћују, врло је вероватно да би се јавио проблем објективне немогућности да општине обезбеде присуство довољног броја својих службеника на свим местима где подносиоци грађанске иницијативе желе да прикупљају потписе подршке, нарочито у случајевима када се упоредо прикупљају потписи подршке за више народних иницијатива. Услед тога би процес прикупљања потписа подршке, кључног предуслова за остваривање уставног права на народну иницијативу, био битно отежан.

Поред тога, поново указујемо на чињеницу да се различита решења која се тренутно предвиђају за случај физичког и електронског потписивања могу тумачити и као дискриминација грађана према њиховој информатичкој писмености, или у односу на одабир једне од две могућности за изглед и садржај идентификационог документа – личне карте (са или без чипа). Подсећамо да смо предлог за брисање обавезе овере потписа, као и алтернативно решење за разматрање народних иницијатива у случајевима када се једини недостатак огледа у томе што неки потписи нису оверени, упутили и када је доношен Закон о референдуму и народној иницијативи.³

У Београду,

дана 9. децембра 2021. године

За организацију Транспарентност Србија

Програмски директор
Немања Ненадић

Достављено и:

- Влади Републике Србије
- Министарству државне управе и локалне самоуправе
- Републичком секретаријату за законодавство

³ <https://www.preugovor.org/Amandmani/1664/Predlozi-za-unapredjenje-Nacrta-zakona-o.shtml>